

Bezpečí pro všechny: Aplikační místnost se představila v Praze

19.5.2025 - | Společnost Podané ruce

Akce přišla ve chvíli, kdy Poslaneckou sněmovnu čeká 2. čtení návrhu novely trestního zákoníku, který má jednoznačně umožnit legální fungování aplikačních místností a dekriminalizovat jejich využití. Organizátoři tak chtěli ukázat, že nejde o teoretický návrh, ale o konkrétní ověřenou praxi s pozitivními výsledky - včetně mezinárodních důkazů i zkušeností z Brna.

„Přestože jsem si vědom křehkého právního postavení aplikačních místností, považuji je za jeden z velmi potřebných prvků spektra nízkoprahových adiktologických služeb, který v zahraničí už dlouhá léta pomáhá nejen klientům, ale také občanům, nejen individuálnímu, ale také veřejnému zdraví. Zároveň zvyšuje bezpečnost veřejných prostor a tím pádem i pocit bezpečí občanů. Proto přivítám, budeme-li moci tento model zakomponovat do připravovaného posílení sítě nízkoprahových adiktologických center v Praze,“ uvedl MUDr. Bohuslav Svoboda, primátor hl. m. Prahy.

Jednou z výrazných postav, která dlouhodobě podporuje vznik aplikačních místností, je i Mgr. Renata Zajíčková, MBA, poslankyně Parlamentu ČR a předkladatelka pozměňovacího návrhu, který má jejich fungování v české legislativě výslovně umožnit. Ve své argumentaci vychází nejen ze zkušeností z komunální politiky, ale také z dlouholeté práce s mládeží. *„Souvisí to se zkušeností, nejen z doby, kdy jsem byla starostkou. Pracuji celý život s mladými lidmi a vím, jak rychle do toho mohou spadnout. Je v tom i soucit – jsou to pořád lidé. Z pozice starostky jsem velmi silně vnímala, jak složité to téma je, kolik kolem něj koluje dezinformací, polopravd a nepochopení,“* vysvětlila Renata Zajíčková.

Aplikační místnosti dávají smysl hned z několika důvodů. V první řadě zvyšují bezpečí pro všechny – pomáhají snižovat užívání drog na veřejnosti a přivádějí uživatele do kontaktu se zdravotníky a dalšími službami, které jim mohou nabídnout léčbu nebo jinou formu pomoci. Zároveň přispívají k čistším a bezpečnějším ulicím, protože dochází k výraznému úbytku pohozených injekčních stříkaček a rizikových situací ve veřejném prostoru. Neméně důležitý je i ekonomický aspekt: distribuce sterilního materiálu stojí jen desítky korun, zatímco léčba infekčních onemocnění, jako je HIV nebo žloutenka typu C, se pohybuje ve statisících. Preventivní přístup je tak nejen humánnější, ale i výrazně levnější a efektivnější z hlediska veřejných financí.

„Máme k dispozici dostatek důkazů o tom, že aplikační místnosti zlepšují zdraví a sociální situaci klientů – a zároveň přinášejí pozitivní dopad pro celou komunitu. Řeší reálný problém civilizovaně, bezpečně a odborně,“ řekl Jindřich Vobořil, ředitel Společnosti Podané ruce.

Z Brna do Prahy - osvědčený model na vlastní oči

Služba vznikla v reakci na dlouhodobý problém s pohozenými jehlami a veřejným užíváním drog – a ve spolupráci s místní samosprávou a odbornými organizacemi přináší výsledky.

„V Praze jsme neukazovali návrh. Ukazovali jsme konkrétní službu, která v Brně funguje – a funguje dobře,“ řekl Viktor Mravčík, ředitel pro výzkum a inovace Společnosti Podané ruce.

„Problém s veřejným užíváním drog je v Brně dlouhodobý, nejvíce v centru města a jeho okolí,“ doplnil.

Zkušenosti z Brna tak ukazují, že zavedení konkrétních opatření může mít reálný dopad na zlepšení situace ve veřejném prostoru. Tento přístup oceňují i místní zástupci samosprávy. *„Dlouhodobě jsme se v Brně-sever potýkali s důsledky veřejného užívání drog. Spolupráce na zavedení aplikační místnosti nám dává smysl – přináší větší bezpečí pro obyvatele i dostupnější pomoc pro ty, kdo ji potřebují,”* uvedl Martin Maleček, starosta městské části Brno-sever.

Podobným problémům čelí i Praha, kde je veřejné užívání drog realitou v řadě lokalit – a kde dlouhodobě chybí dostatečně kapacitní síť nízkoprahových adiktologických služeb. Terénní pracovníci a odborníci opakovaně upozorňují, že poptávka po dostupné pomoci výrazně převyšuje nabídku, což ztěžuje účinnou prevenci i ochranu veřejného prostoru. Mobilní aplikační místnost by v tomto kontextu mohla sehrát zásadní roli: nejen jako krizová intervence, ale jako nástroj postupného začlenění uživatelů do systému péče a snížení zátěže na ulice města.

Zavedení služby předchází důkladná analýza místní situace a konzultace s odborníky, zástupci samospráv i relevantních institucí. Díky tomu lze program přizpůsobit specifickým potřebám dané lokality – jak s ohledem na uživatele, tak na širší komunitu. Provoz aplikační místnosti se řídí jasně danými pravidly: klienti si přinášejí vlastní látku, drogy nejsou na místě poskytovány ani aplikovány, a po celou dobu je přítomen kvalifikovaný personál, který dohlíží na bezpečnost, poskytuje základní zdravotní péči a zajišťuje napojení na další formy pomoci či léčby.

Aplikační místnosti dnes fungují ve více než 100 městech po celém světě – například v Německu, Španělsku, Kanadě nebo Švýcarsku. Výzkumy potvrzují, že snižují počet veřejných aplikací drog, zvyšují bezpečnost, snižují výskyt HIV a žloutenky a motivují klienty k léčbě. Například v kanadském Vancouveru po zavedení aplikační místnosti požádalo o léčbu 30 % jejích klientů.

Odborníci z ČR pracující s uživateli drog denně upozorňují, že Praha trpí dlouhodobým nedostatkem nízkoprahových služeb. To podle nich zvyšuje napětí ve veřejném prostoru a zhoršuje dostupnost pomoci těm, kdo ji potřebují.

„Praha trpí absolutním nedostatkem nízkoprahových služeb. Aplikační místnosti, třeba ve formě sanitek, jsou jedna z moderních možností, jak chránit veřejný pořádek i zdraví,” vysvětlil Aleš Herzog, vedoucí Terénních programů SANANIM.

Zavedení této služby podle odborníků není schvalováním užívání drog, ale uznáním reality – a pokusem zmírnit její nejhorší dopady. *„V kontextu stále se zvyšujícího počtu předávkování a zdravotních komplikací souvisejících s užíváním drog je zřízení aplikačních místností nejen logickým, ale také etickým krokem. Tato služba není schvalováním užívání drog – je uznáním reality a snahou zmírnit její nejhorší dopady. SANANIM dlouhodobě podporuje zavádění opatření, která vycházejí z vědecky podložených přístupů harm reduction. Jsme přesvědčeni, že aplikační místnosti mohou sehrát zásadní roli v systému péče o osoby závislé na návykových látkách a přispět k humánnější a bezpečnější společnosti. Bezpečí není luxus – je to základ,”* doplnila Martina Richterová Těmínová, ředitelka SANANIM.

Prezentace brněnského modelu v Praze je podle odborníků dalším důležitým krokem k věcné debatě o tom, jak lze drogovou situaci řešit efektivně, odborně a s respektem k potřebám veřejnosti.

<https://podaneruce.cz/bezpeci-pro-vsechny-aplikacni-mistnost-se-predstavila-v-praze>